

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

начальника Державного науково-дослідного інституту авіації
(з основної діяльності)

07.04.2021

м. Київ

№ 23

Про введення в дію
Положення про систему
запобігання та виявлення
академічного плагіату в
Державному науково-
дослідному інституті авіації

Відповідно до вимог до Цивільного кодексу України, законів України “Про наукову та науково-технічну діяльність”, “Про вищу освіту”, “Про авторське право і суміжні права”, інших законодавчих актів України у сфері освіти і науки щодо забезпечення якості наукової і науково-технічної діяльності, вищої освіти та з метою підвищення якості наукових досліджень і удосконалення наукової і науково-технічної діяльності у Державному науково-дослідному інституті авіації **н а к а з у ю:**

1. Ввести в дію Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в Державному науково-дослідному інституті авіації з дати затвердження його науково-технічною радою Державного науково-дослідного інституту авіації (додаток).

2. Начальникам науково-дослідних управлінь, науково-дослідних відділів з метою підвищення якості процесу наукових досліджень та наукової і науково-технічної діяльності Інституту довести до особового складу підрозділів зміст Положення.

2. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника начальника інституту з наукової роботи.

Тимчасово виконуючий обов'язки начальника
Державного науково-дослідного інституту авіації
полковник

Сергій ПАЩЕНКО

Додаток до наказу начальника
Державного науково-дослідного
інституту авіації (з основної діяльності)
07.04.2021 № 23

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол науково-технічної ради
Державного науково-дослідного
інституту авіації від 07.04.2021 № 3

ПОЛОЖЕННЯ

про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в Державному науково-дослідному інституті авіації

1. Загальні положення

1.1. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в Державному науково-дослідному інституті авіації (далі – Положення) розроблено відповідно до Цивільного кодексу України, законів України “Про наукову та науково-технічну діяльність”, “Про вищу освіту”, “Про авторське право і суміжні права”, Порядку проведення моніторингу якості освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2011 № 1283, наказу Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 758 “Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22.07.2015 за 85/27330 та інших нормативних документів, що регламентують роботу експертних та спеціалізованих рад, а також Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти.

1.2. У цьому Положенні визначається порядок та процедури запобігання та виявлення академічного плагіату в Державному науково-дослідному інституті авіації (далі – Інститут).

1.3. Метою цього Положення є:

дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань;
розвиток навичок доброчесної роботи з джерелами інформації та
впровадження практики належного цитування;

активізація самостійності та індивідуальності під час створення наукових
праць;

підвищення відповідальності з боку наукових працівників, ад’юнктів та
докторантів за порушення загальноприйнятих правил щодо написання
письмових праць, правил оформлення джерел та цитувань.

1.4. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

автор – фізична особа, творчою працею якої створено твір;

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання;

наукове видання – твір (узагальнююча наукова праця, монографія, збірник наукових праць, збірник документів і матеріалів, тези та матеріали наукових конференцій, автореферат дисертації, препринт, словник, енциклопедія, науковий довідник або покажчик, наукове періодичне видання тощо) наукового характеру, що пройшов процедуру наукового рецензування та затвердження до друку науково-технічною радою Інституту, редакційно-видавниче опрацювання, виготовлений шляхом друкування, тиснення або в інший спосіб, містить інформацію про результати наукової, науково-технічної, науково-організаційної діяльності, теоретичних чи експериментальних досліджень (науково-дослідне видання); науково систематизовані дані чи матеріали, що відображають історію науки та сучасний стан наукового знання (науково-довідкове або науково-інформаційне видання), призначені для поширення;

науковий результат – нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях інформації. Науковий результат може бути у формі звіту, опублікованої наукової статті, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття, проекту нормативно-правового акта, нормативного документа або науково-методичних документів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову, тощо;

оригінальність твору (роботи, матеріалу) – співвідношення (у відсотках) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального обсягу матеріалу;

цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному веб-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

1.5. Різновидами академічного плагіату є:

копіювання та оприлюднення виконаної іншим автором роботи як своєї;

дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до сукупності речень) без належного оформлення цитування;

внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, заміна порядку слів тощо) та відсутність належного оформлення цитування;

парафразування – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафразування полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних оборотів або пропозицій під час використання будь-якої авторської наукової праці

(збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);

компіляція – процес написання твору, наукової праці на підставі чужих матеріалів без самостійного поглибленого дослідження (вивчення) проблеми та опрацювання джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та “маскуванням” збігів завдяки написанню перехідних речень між скопійованими частинами тексту;

реплікація – процес копіювання даних з одного джерела на багато інших і навпаки, тобто своєрідне “тиражування” інформації без дозволу автора;

реферат – додавання до чужого матеріалу без дозволу автора додаткової інформації (з переробленням раніше оприлюдненого тексту і заміною слів та виразів), компіляція (укладання з кількох чужих матеріалів свого) та редагування без дозволу (смісового, стилістична, граматична правка й скорочення чужого матеріалу).

2. Порядок запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових виданнях, що розробляються в Інституті

2.1. Виявлення випадку академічного плагіату у наукових виданнях здійснюється на таких етапах:

проведення засідань науково-дослідних відділів, секцій науково-технічної ради Інституту, науково-технічної ради Інституту під час обговорення та ухвалення рішення щодо їх подальшого захисту або/та опублікування;

рецензування статей редакційному колегією з метою включення їх Збірника наукових праць Інституту;

перевірки у науково-організаційному відділу звітів про науково-дослідні роботи, що виконуються згідно з Річним планом наукової і науково-технічної діяльності Інституту;

розгляду дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії або доктора наук спеціалізованими вченими радами;

проведення перевірки наукових праць наукових працівників, ад’юнктів та докторантів на оригінальність із використанням відповідних програмно-технічних засобів.

2.2. Запобігання академічного плагіату в наукових працях забезпечується:

ознайомленням осіб, які виконують наукові праці, а також залучені до їх рецензування, з правилами наукової етики;

дотриманням вимог до написання письмових праць, правил оформлення джерел та цитувань;

акцентуванням уваги авторів наукових праць на обов’язковості самостійності роботи, коректного використання інформації з інших джерел та уникнення академічного плагіату;

ознайомленням із вимогами цього Положення.

2.3. Для забезпечення запобігання академічному плагіату та контролю за додержанням правил наукової етики авторами, які подають матеріали для опублікування або оприлюднення у наукових виданнях, у кожному науково-дослідному відділі рішенням їх начальників із числа наукових працівників призначаються особи, відповідальні за перевірку праць на оригінальність і відсутність неправомірних запозичень, у тому числі і за допомогою програмно-технічних засобів.

Списки відповідальних осіб щорічно до 10 грудня поточного року надаються до науково-організаційного відділу Інституту.

2.4. Для перевірки завершених праць автором (авторами) надається відповідальній особі електронна версія та заява за формою згідно з додатком А.

2.5. Відповідальною особою під час перевірки застосовуються принаймні дві програми для пошуку і виявлення академічного плагіату. Залежно від завдання перевірки (перевірка тексту, таблиць, рисунків тощо) особа, яка здійснює перевірку, самостійно обирає програми, які знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет (“Etxt Антиплагиат”, “Advego Plagiatus”, “Shingles Expert” тощо) і функціональні можливості якої максимально відповідають меті перевірки.

Обов’язковій перевірці підлягає не менше 25% роботи, але не менше 1,5 авторського аркуша. Твори, обсяг яких є меншим ніж 1,5 авторського аркуша, підлягають перевірці на академічний плагіат у повному обсязі (за винятком титульної сторінки, змісту, переліку використаних джерел та додатків).

Під час перевірки використовується орієнтовна шкала (у відсотках оригінального тексту до загального обсягу матеріалу):

висока оригінальність (91–100%) – роботу допускають до захисту та/або опублікування;

середня оригінальність (7–90%) – роботу допускають до захисту та/або опублікування;

низька оригінальність (51–70%) – робота потребує доопрацювання та повторної перевірки;

дуже низька оригінальність (50% і нижче) – роботу відхиляють без розгляду.

За результатами перевірки надається висновок щодо рівня оригінальності за формою згідно з додатком Б.

2.6. Відомості з висновку щодо рівня оригінальності роботи зазначаються у протоколі засідання науково-дослідного відділу і враховуються під час формування рішення щодо можливості її захисту та/або опублікування.

2.7. Виконання перевірки відповідальною особою здійснюється у межах загального навантаження наукових працівників.

2.8. У випадках виявлення ознак академічного плагіату в опублікованих наукових працях (монографіях, підручниках, навчальних посібниках, статтях, тезах, препринтах, дисертаційних роботах, рефератах, розрахункових, графічних, розрахунково-графічних роботах), кваліфікаційних,), особа, яка виявила його, зобов'язана письмово повідомити про це заступника начальника Інституту з наукової роботи.

2.9. Моніторинг системи виявлення та запобігання академічному плагіату в наукових працях проводиться науково-організаційним відділом шляхом перевірки роботи відповідальних осіб та вибіркової перевірки праць.

3. Особливості протидії академічному плагіату в дисертаційних роботах

3.1. Заходи щодо виявлення та запобігання академічного плагіату здійснюються на етапах написання, попередньої експертизи та попереднього розгляду дисертаційних робіт.

3.2. Протидія академічному плагіату на етапі написання дисертаційних робіт проводиться під час:

обговорення робочих матеріалів дисертаційних робіт один раз на півроку на засіданні науково-дослідного відділу та передбачають виявлення чітких ознак їх наукової новизни та практичного значення роботи;

щорічної атестації докторантів, ад'юнктів та осіб, які здобувають ступінь доктора філософії поза ад'юнктурою, – атестації науковими керівниками (консультантами) про здатність ад'юнктами (докторантами) успішно продовжувати навчання з обов'язковим висновком про відсутність або наявність ознак академічного плагіату у матеріалах їх дисертаційних робіт.

3.3. Протидія академічному плагіату на етапі попереднього експертизи дисертаційних робіт проводиться під час:

обговорення наукових результатів дисертаційних робіт на наукових семінарах науково-дослідних відділів та секціях науково-технічної ради Інституту;

рецензування дисертаційних робіт провідними фахівцями у відповідній галузі, які спроможні оцінити наявність академічного плагіату;

надання висновків відповідальними за перевірку праць на оригінальність і відсутність неправомірних запозичень.

3.4. Протидія академічному плагіату на етапі попереднього розгляду дисертаційних робіт у спеціалізованих вчених радах проводиться під час:

рецензування дисертаційних робіт провідними фахівцями у відповідній галузі – членами спеціалізованих вчених радах;

додаткових перевірок поданих дисертаційних робіт на наявність академічного плагіату, призначених головами цих рад.

3.5. Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для клопотання щодо скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома. Скасування рішення спеціалізованої вченої ради здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за поданням Комітету з питань етики у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржене відповідно до законодавства України.

4. Особливості протидії академічному плагіату під час виконання науково-дослідних робіт

4.1. Заходи щодо запобігання та виявлення академічного плагіату під час виконання науково-дослідних робіт здійснюються на етапах формування та перевірки звітів про науково-дослідні роботи.

4.2. На етапі обговорення на засіданнях науково-дослідних відділів звітів про науково-дослідні роботи наукові керівники забезпечують обов'язкову перевірку звітів на оригінальність тексту та відсутність неправомірних запозичень у порядку, передбаченому пунктами 2.4 та 2.5 цього Положення.

4.3. На етапі перевірки заключних звітів про науково-дослідні роботи у науково-організаційному відділі проводиться вибіркова перевірка звітів (не менше 20% від загальної кількості за поточний календарний рік) на оригінальність тексту, з наданням висновку згідно з додатком Б. Обов'язковій перевірці підлягають звіти про науково-дослідну роботи, які виконуються відповідно до угод за рахунок коштів замовників.

5. Особливості протидії академічному плагіату в статтях, що подаються для опублікування у наукових виданнях

5.1. На етапі підготовки статей для подання до редакційної колегії з метою включення їх до збірників автор (автори) повинен надавати свої праці для перевірки відповідальній особі електронна версія та заяву за формою згідно з додатком А.

5.2. Наукові статті приймаються до розгляду редакцією Збірника наукових праць Інституту за наявності позитивних висновків науково-дослідного відділу та рецензента із обов'язковим зазначенням відсутності в науковій статті академічного плагіату, а також висновку відповідальної особи за формою, визначеною у додатку Б.

5.3. У разі виявлення редакцією Збірника наукових праць Інституту факту академічного плагіату в науковій статті, незважаючи на наявність позитивних висновків науково-дослідного відділу, рецензента та відповідальної особи щодо допуску роботи до опублікування, наукова стаття до публікації не допускається.

Про виявлений факт академічного плагіату відповідальний (технічний редактор, інша особа, що готує Збірник наукових праць Інституту до видання) зобов'язаний письмово повідомити про це заступника начальника Інституту з наукової роботи.

6. Відповідальність за академічний плагіат

6.1. Автор (автори) праць несуть особисту відповідальність за коректну роботу з джерелами інформації, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, порушення загальноприйнятих правил цитування.

6.2. Виявлення двох і більше фактів академічного плагіату або висновків відповідальної особи “дуже низька оригінальність (50,9% і нижче)” у працях наукових працівників може бути враховано під час прийняття рішення щодо продовження дії трудового договору (контракту) на займаній посаді.

6.3. Виявлення двох і більше фактів академічного плагіату або висновків відповідальної особи “дуже низька оригінальність (50,9% і нижче)” може бути підставою для клопотання щодо відрахування здобувача вищої освіти.

6.4. Науковий керівник (консультант) здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук відповідає за перевірку дисертації у встановлені строки, прийняття рішення щодо доопрацювання та повторної перевірки на академічний плагіат, а також про допуск роботи до попередньої експертизи.

6.5. Виявлення академічного плагіату або висновку відповідальної особи “дуже низька оригінальність (50,9% і нижче)” під час попередньої експертизи дисертації є підставою для висновку науково-дослідного відділу щодо неможливості подачі роботи до розгляду у спеціалізованій вченій раді.

6.6. Виявлення академічного плагіату під час попереднього розгляду дисертації (наукової доповіді) у спеціалізованій вченій раді є підставою для відхилення цієї роботи незалежно від стадії розгляду.

6.7. Виявлення академічного плагіату під час публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді є підставою для зняття дисертації із захисту без права повторного захисту. Такий академічний плагіат є підставою для відмови у присудженні відповідного ступеня вищої освіти.

6.8. Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації є підставою для клопотання щодо скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома.

Тимчасово виконуючий обов'язки начальника
Державного науково-дослідного інституту авіації
полковник

Сергій ПАЩЕНКО

Назва науково-дослідного відділу _____

Заявник (автор праці) _____
 (прізвище, ім'я та по батькові заявника
 (заявників) – автора (авторів) праці у
 родовому відмінку)

ЗАЯВА

Я(ми), автор(и) _____ “ _____ ”,
 (вид праці) (назва праці)

засвідчую(ємо), що подана мною (нами) праця презентує самостійно
 проведене дослідження і не містить академічного плагіату.

Працю перевірено на наявність академічного плагіату за допомогою
 програмних засобів _____

Рівень оригінальності _____

Всі виявлені у праці запозичення є правомірними, а саме _____

_____ (обґрунтування правомірності)

Автор(и) надає(ють) дозвіл на перевірку праці відповідальними особами,
 призначеними для перевірки праць на оригінальність і відсутність
 неправомірних запозичень.

Автор(и) гарантує(ють), що ним(и) одержано всі необхідні дозволи на
 використання у цій праці матеріалів, що охороняються авторським правом.

Автор(и) гарантує(ють), що праця ніде раніше не публікувалась і не
 подавалась до інших видань.

_____ (дата) (підпис) (прізвище, ім'я та по батькові)

**Висновок
про рівень оригінальності праці**

Назва праці: _____

Вид праці (монографія, звіт про науково-дослідну роботу, дисертаційна робота, наукова стаття, тези, підручник, або ін.):

Автор(и): _____

(прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Обсяг праці: _____ друк. арк.

Програмний засіб для перевірки на академічний плагіат:

Результати перевірки на академічний плагіат _____

Назва структурного елемента твору (розділів) _____

Обсяг праці _____

Обсяг, що перевірено на академічний плагіат _____

Рівень оригінальності у відсотках _____

Обґрунтування правомірності запозичень _____

Загальний висновок: _____

(вказують якісну оцінку рівня оригінальності)

Відповідальна особа: _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

_____
(дата) (підпис)___